

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre 10 ft - kr.
Félévre 5 " " "
Negyedévre 2 " 50 " "
Egy hónapra 1 " " "
Egyes szám ára 4 kr.

Felolós szerkesztő: **BARTHA MÓR**
Főmunkatárs: **Dr. KIRÁLY PÉTER**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díj:

10 soros petit sorost 5 kr. Nagyobb terjedelmű a többzárú hirdetések alk. szerint jutányos aron vetetnek fel. Helye díj m. den külön beiktatással 30 kr.

Mi sors vár reánk ? !

Debreczen, aug. 8.

Valahányszor a magyar nemzet leg-szentebb érdekeit áldozatul kellett dobni Bécsnek egy követelőző szavára, — a dicsőségesen uralkodó kormány tele marokkal pazarolta oda a nemzet pénzét — vérét, becsületét — és alkotmányos jogait . . . és Ausztria mivel hálalta ezt meg nekünk? — azzal, hogy minden föle telhető nemtelen eszközt felhasznált állami consolidációnk meglazítására s a magyar nemzet diplomáciai megalázására s valahányszor a nagyvilág előtt képviselni kellett a dualizmust, ő ezen a néven mutatta be Ausztria és Magyarországot: «ez itt az osztrák birodalom» — rövidebben: «Ausztria» s ha a térképen körül kellett keríteni a nemzetközi Ausztria határait: belekanyarította Ausztria területébe, az egész Magyar államot s Horvát-Szlavonországgal együtt s utána mondta az odafigyelő világ elbolondítása reményében: «Hier dieses Reich, heisst man Österreich» — (Ez a birodalom itt Ausztria) — Hogy létezik-e Magyarország vagy sem, arról a külföldön csak a történelem és etrografia tanulmányozásával foglalkozó szobatudósoknak volt tisztességes fogalmuk. — Pedig hogy létezik egy Magyar nemzeti állam, mely hajdan alkotott és rombolt, a mint ezt

a szükség parancsolta: ezt senki sem tudja bölcsebben, mint Ausztria . . . és hogy létezik ma is egy magyar nemzeti állam, mely gavallérságból milliókat pazarolt el Ausztriáért hogy azt az elzüléstől és koldusbotra jutástól megmentse: ezt senki sem tudta és érezte kézzel foghatóbban és csalhatatlanubbul mint Ausztria.

Magyarország mindig méltónak bizonyult Ausztria barátságára, valahányszor ez utóbbinak pénz és véráldozatra volt szüksége hogy rozoga erkölcsi reputációját megmentse és az anyagi tönkretűtést kikerülje. — Valahányszor Ausztria bennünket ki akart szipolyozni, szemünkbe mosolygott — mint a legkitűnőbbben dressirozott kéjhölgy — arcunkat gyöngéden megcirógatta és szerelmet vallott: «Oh kedves Modjorom du bist ez én jó barát, treue liebe bis zum grabe schwöre ich dir» s a magyar hitte hogy becsületes jó baráttal van dolga s fizetett mint a köles . . . s míg a pénzünk-ből tartott addig «drága jó Mogyorom» voltunk s ha fizetni nem bírtunk, akkor — «barbár magyar» «Kossuth kutya» stb. megtisztelő czimmet illetet bennünket a — sógor.

Az angol behódította Előindiat, mely népesebb egymagában mint félEurópa — behódította Ceylon szigetét Ausztriá-
liát stb. — mely tartományok a drága

gyöngyök és arany telepek kifogyhatatlan csodavilágával jutalmazták meg a hódító zsarnokot, — de hogy ezek az elvadult gyarmatok aránylag több potyában részesítették volna az angolt, mint mi részesítettük a széde'gő Ausztriát évszázadokon keresztül: — erről szó sem lehet! . . . s mivel viszonzta példátlan áldozatkészségünket Ausztria? — a legvérfagyasztóbb hálálansággal . . . ! De nem lebbentem fel jobban a feledés fátyolát, elég a megezáfolhatatlan igazságok ki nem meríthető tárházából ennyi is, hogy Ausztria barátságát és humanizmusát irántunk — kellő értéke szerint méltányolhassuk.

A magyar nemzet egyidőben vért és életet áldozott a miatt, hogy Ausztria tyranizmusát lerázza magáról, évekig tartó háborút folytatott hazaszeretéből, hogy függetlenítse magát — s ma odáig aljasodott volna politikai önértében és erkölcsében e nemzet, hogy eldobja magától a kínálkozó alkalmat, mely függetlenség, tisztesség és szeplőtelen jövő birtokába juttatja?! — Nincs ezen a földön egyellenegy nemzet, mely annyit áldozott volna a miatt, hogy a függetlenséget kiérdemelje, mint mi . . . és ennek daczára botorul ragaszkodunk a kiegyezéshez, quota felemeléshez, Ausztria barátságához, a — szolgaság rablánczához! Ilyen politikával uralkodni egy

HONVÉDTEMETÉSRE.

A »Debreczen« eredeti tárczaja.

Itt, itt megint egy sir, mely utamat állja,
Mely fölött megállok égő fájdalommal;
Szabadság! annyi már siratni valónk, hogy
Nem birom, nem győzöm könnyemmel, da-
lommal.

Kik hozzád szegődtek, elhullnak, el azok,
A sor egyre ritkább, a szám egyre gyéresebb
Keselyű madárként elhordja egyenként,
Kegyetlen szigorral a kegyetlen végzet

Elmulnak a jók mind! Csak azok maradnak
Megért gyümölcsidet csak azok szaggatják,
Kiknek keze földed soha sem munkálta,
Kik rád, a nevedre nem méltók, szabadság!

Takard el arcodat! Ez a gyásznapja:
A kor, mely tied volt, lesz immar halottá,
S a jövő nem biztat egy más ivadékkal,
Veszteséged a ki kárpótolni fogná!

Igmándy Miklós.

*) Lapunk munkatársának Dr. Benedek Jánosnak szivessége folytán közöljük ezt a szép költeményt, melyet Igmándy, a visszavonultságában oly remek dolgokat alkotó költő barátja édes apjának elhunytá alkalmából írt s a következő levéllel küldött be hozzá:

Kedves Jánosom!

Ezt neked írtam: fájdalom annyira az enyém is, hogy — bár a Muzsa elhagyott — lehetetlen volt versbe nem öntenem.

Ötél

szerető Miklósod

A Dzsentri-ből.

Irta: Krudy Gyula.

Üres a kaszinó. A nyári unalom ásit végig az aranybrokátos szobákon. Az olvasó preselt-bőr foteljeiben almos öreg urak szundikalnak. A tulsó teremből elmosódva hallik a billiárd-golyók egyhangú koppanása. — Csend van.

A sarokban egy fekete ember beszélget egy kis sovány, szürke, hivatalnok kinézésű urral. Halkan, almosan, félig lehunyt szemmel.

— Szinte idehallok a cséplőgépg zugasát. Alig tudok itt maradni . . . De hát hova menjek?! Már nem gazdálkodom. A czimem magánzó. Sokan tán úgy mondják: végzett földesur. A mi majdnem igaz. Milyen szép most otthon!

A fekete ember igazi magyar uri típus. Széles vállakkal; erős, aczélos arczzal, a tekintete szilaj, meg jókedvű. A hogy az ember azokat képzeli, a kik ezerholdnyi rónaság felett eltekintve, mindig a magukat látják.

A másik ur, a ki már törődöttebb, szürkebb, kedvetlenebb, — halkan és unottan szól:

— Így beszéltem én is Domokos, a mikor végeztem. Nem lettem a helyem esztendőig. Hányszor elfelejtkeztem arról, hogy Mácsai már nem a tisztartóm, hanem vagyonos birtokos, a ki szerepet játszik a vármegyékben — és untalan telegrafirozni akartam neki,

hogy küldjön pénzt. O, az ember olyan szórakozott néha!

Hallgattak. És elmélázva néztek maguk elé . . .

Majd a hivatalnok szólalt meg ismét.

— Gombház, Damonkos, gombház, Majd csak leszünk valahogy . . . Valami hivataloska akad néked is a miniszteriumban, ha majd jobban elfelejtetted az otthon.

— Inkább fölbelövöm magam — mondá a fekete férfi és sötétvörösre pirult el.

A hivatalnok szárazon nevetett.

— Az sem volna az utolsó! Azonban ne beszéljünk erről a dologról.

Járkálni kezdett a sarok körül, amelyikben ültek. A két kezét a nadrágja sebébe mélyesztette és vekony lábszarait libegtetve emelgette az angolszövetben.

A fekete ur megtörölte verejtékező homlokát.

— Istenem, minek van nyár, ha már az embernek semmije sincsen. Ha nem ülhet lóra, aztán ki nem lovagolhat a napsugáros dülő utakon. Az ember feje lóhátról is alig látszik ki a kukoriczából, az aranyhimes délutáni csendességben mindig közelebből hallik a cséplőgépg zugasása. Soha se mentem el nyáron hazulról. Minek kellett nekem drága fűrdő meg ostoba, unalmas szórakozások, a mikor ugralt a szívem a gyönyörűségtől, a hogy belemélyesztettem félig a meztelen karom a nehéz, aranyos fényű buzába, amit a cséplőgépg magából kiszórt! Hogy sístoreg, zuhogj az élet, a hogy belemarkol az ember. Felvesz egy

kormányának — csak mi felettünk, magyar nemzet felett lehet . . . Az elhitványodásnak szomorú jelensége ez. — Magyar nemzet! Önérzetre ébredsz-e még valaha . . . ki tudod-e még férfiasan mondani és tettekké lesz-e erőd szentesíteni ezt a szót: — »Akarom!»?

»Tyrtaeus.«

A kiegyezés válsága.

— Saját tudósítónktól, —

Budapest, aug. 6.

Tegnap este Bánffy Dezső báró miniszterelnök és Lukács László pénzügyminiszter Bécsbe érkeztek. Megérkezésüket az osztrák kormány minisztertanácsa előzte meg, amelyen résztvett az Ischlből visszatért Kaizl dr. osztrák pénzügyminiszter is.

Ma d. e. 10 órakor pedig az osztrák belügyminiszterium palotájában a két miniszterelnök és a két pénzügyminiszter ülték össze tanácskozássra, a mely hosszú ideig tartott.

Hogy mi a tanácskozás pozitív eredménye, meg nem tudható, de olyan helyről vett a többi értesülésünk szerint, a melynek szavahihetőségében megbizhatunk, a mai miniszteri tanácskozáson Bánffy védelmébe vette a közös vámterületet az osztrák kormányval szemben, kijelentvén, hogy nem hajlandó az osztrák kormány kedvéért a külön vámterületet megalkotni és követelnie, hogy az osztrák kormány, miután nincs abban a helyzetben, hogy elvállalja az Ischlből kifolyó konzekvenciákat. Az elmentelt tehát a két kabinet között teljesen kiélestedt, annyira, hogy annak kiegyenlítése el sem képzelhető az egyik kabinet demissziója nélkül.

Tudósítónk a következőket jelenti:

Bécs, aug. 8.

Bánffy miniszterelnök és Lukács pénzügyminiszter tegnap esti 10 órakor érkeztek Bécsbe. Még este több magyar politikussal találkoztak a Sacherben és velük megbeszéltek a helyzetet.

Ma d. e. 10 órakor az osztrák belügy-

miniszterium épületében megkezdődött a konferencia, a melyen osztrák részről Thun miniszterelnök és Kaizl pénzügyminiszter vett részt. A tanácskozás délutáni 1 óráig folyt. Kitűnő forrásból szerzet információnk a következő:

Bánffy azzal a kijelentéssel érkezett, hogy a maga részéről egyelőre újabb indílványt nem tesz, eddigi álláspontja megváltoztatásának szükségét nem látja, fentartja eddigi megállapodását és ragaszkodik ahhoz, hogy Thun kormánya váltsa be a május hóban elvállalt kötelezettségeit.

Az osztrák kormány ezzel szemben utalt a helyzetnek folytonosan újabb komplikációira és újabb halasztást kér elvállalt kötelezettségeinek teljesítésére. Kéri a status quo fentartását legalább néhány óra, hogy azalatt időt nyerjen a végleges kiegyezés megkötésére.

A magyar kormány erre hajlandóságot mutat arra az esetre, ha az osztrák kormánytól teljes garanciát nyer arra nézve, hogy újabb rövid halasztás után még újabb halasztást nem kér többé. Szükséges azonban ehhez az is, hogy az osztrák kormány fölhatalmazást adjon a magyar kormányra arra nézve is, hogy a parlamentben is előterjeszthesse az osztrák kormány terheit és módját, a melylyel az a kiegyezést megkötetheti véli, mert másképp a halasztásnak ismét csak újabb pár havi provizórium volna az eredménye.

A mai tárgyalás anyaga csak a kiegyezés körüli forgott sem a kvóta sem más mellékes kérdés szóba nem került.

Bánffy báró a tárgyalások menetéből meggyőződött arról, hogy neki most semmi szüksége az Ischlbé menetelre. Bánffy most tehát nem megy Ischlbé.

A magyar miniszterelnök a házat elnapoló királyi kéziratral együtt megkapta a kiegyezés dolgában is a felhatalmazást melylyel szeptemberig intézkedhetik és így csak az esetben menne Ischlbé, ha újabb felhatalmazásra volna szüksége.

A magyar kormány felfogásában azonban most új szempont is jelenkezik.

Bánffy báró ugyanis kijelentette, hogy ő az osztrák politikai helyzetre való figyelemmel és annak kedvéért nem hajlandó belemenni az önálló magyar vámterületbe és Thun kor-

mányát sem hajlandó az örökös provizóriumok megadásával segíteni. Elvárja inkább az osztrák kormánytól, hogy a helyzet tartóhatatlanságából ez vonja le a konzekvenciákat.

A magyar kormány nem gondol az önálló berendezkedésre, hanem odahatni igyekszik, hogy Ausztriával kiegyezés létesüljön.

Ami az osztrák kormány tervét illeti, tudjuk, hogy a legutóbbi delegacionális ülés óta a tartománygyűlések választási rendjének módosításával készülnek egy új reichsrath összeállítására. A magyar kormány azonban ebben sem bizik valami nagyon, mert a német ellenzéknek az a jelszava, hogy aktív resistenciát fejt ki az osztrák kormányra minden akciója és terve ellen, a mely a nyelvkérdés szabályozása előtt fogantositatnák.

A nemzeti párt álláspontját a válságos helyzettel szemben a B. Tgl. így körvonalozza:

Ha a kormány azt hiszi, hogy sikerül neki az ellenzékkel a provizórium meghosszabbításának bármilyen formája iránt hajlékonyra tenni, vagy a miniszterelnököt feloldani azon szava alól, hogy a kiegyezési törvényhez képest csak az alkotmányos Ausztriával kötött kiegyezést: akkor nagyon keserű kiábrándulás vár rá. A magyar ellenzék minden ilyenféle kísérletnek a legmerevebben és a legerélyesebben ellene fog szegülni. És ha Bánffy a koronának esetleg ilyenféle ígéreteket tett, vagy tenni szándékozik, akkor a helyzetet a valósághoz épen oly kevésbé tárta fel, mint azelőtt tette. A kiegyezés, sőt talán az egész monarchia sorsa tagadhatatlanul fordulóponton áll. Ha ezt felismerik és ehhez képest kezelik, úgy még talán jóra fordulhat minden, de ha nem, akkor mi is, a monarchia is beláthatlan veszedelmeknek megyünk eléje. Az érdekeknek ebben a harcában a monarchiának letétele az, hogy a korona a helyzetet helyesen ismerje fel és megragadja azokat a rendelkezésre álló eszközöket, amelyek alkalmasak arra, hogy a helyzet ura lehessen. De erre mindenképpen az szükséges, hogy a korona ne csupán Thun és Bánffy szemeivel lásson, hanem az igazságot olyan férfiaknál keresse, akiknek megvan a bátorságuk, azt a

marékka és visszaerzesti csörgetve a földre. És azt gondolja, hogy ebből lesz az a kenyér a mit itt mérföldnyire köröskörül az emberek esznek. Ha már ez sincs meg, érdemes élni. Arat az egész világ — és én nem! Nem borzalmas ez?!

A hivatalnok fáradtan mosolygott, a mint ott állott a szomorú ember előtt — aztán elsóhajtott magát és egészen odaült a fekete ember mellé. Egyszerre sebesen suttogva kezdett beszélni.

— Mondok néked egy titkot, Domokos! A mit senki sem tud, — mert tán kiszülne a szemem, ha rájönne nek. Én arattam az idén. Elmondom néked hogyan, természetesen becsületesen.

A másik csodálkozva nézte a hivatalnok arcza egészen nekihevítt. A száraz, fanyar ember kiegyenesedett és meglegedetten simogatta a kezefejét. Csengett és sört hozott a huszárral. Majd szivarra gyújtott és egy pillanatra gyönyörködve nézte a füstkarikákat. Az olvasóterem egészen üres volt. Az a gondokahangu nyugalmazott vezérőrnagy, akl itt szokott szunyókálni minden délután, már elment. A két vén ferdehátú bíró áthúzódott mar szobába aludni.

A hivatalnok körülnézett, aztán derülten kezdett beszélni.

— Julius elején, a mikor szabadságra megyek, az ördög gondolta volna félszem, hogy nem a gyomorfájós Karlsbadot, vagy a gesztenyefás Gasteint keresem fel, ahová a magunkféle emberek feleresze menni szokott, hogy Kis-Babókára megyek. Tudod, hol van Kis-Babóka? Kellős közepén egy tiszamenti vármegyének. Van benne 80 ház, 600 s egynehány paraszt, tehének, birkák. Ennek a Kis-Babóká-

nak a határban van nekem tizenkét hold buzaföldem, a mi jobban a szívemhez van forradva nekem, mint az a kétszerhatszáz volt, a mit az apámtól jussoltam. Ezt a tizenkét hold földet a hivatali fizetésemből vettem. Nem egyszerre — apránként. Először hat holdat.

A mikor lemondtam a délutáni kaszinói alager-partikról. Mindig elusztott négy-öt forintot a zöld asztalnál. Eh, egyszerűen lemondtam. Örült vágyat éreztem, hogy még egyszer legyen annyi földem, a miről én aratok. Ennek tiz esztendeje. Azóta növekedett tizenkét holdnyira az én kis földem. Lassan, — de az idén már alkuba vagyok a szomszéd paraszttal az ő nyolcz holdjára. Mert az idén már csak portorikót szivok és nem huszonkettes londers-t.

A Julius már ott talál engem Kis-Babókán. A föld az őcsem nevében van, engem nem ismernek, csak mint aféle ispán szerepelek a parasztek között, a kit két-három hétre elküld ide az ura, hogy felügyeljen az aratásnál és feleljen Csoma Mihály gazdurammal, a ki egész esztendőben műveli a földet. Az idén másodikára virradóra indultunk Csoma Mihály gazdurammal meg két napszámossal, meg két ropogós vászoncselédde a földemre. Alig pitymallott és mi már kaszáltunk. Domokos, én is kaszáltam. Tiz esztendő alatt megtanultam ezt is. Micsoda érzés töltötte el a szívemet, a mikor a szalmakalapomra sütött a déli nap és ott álltam az én tizenkét holdamnak a közepén. Nem lóháton, mint valamikor, hanem csak úgy porosan, agyonizzadva, agyonfaradva a min-Csoma Mihály, a ki ténsuroak hívogat, mert neki nem szabad tudni, hogy én a hogy kitet szem a lábam Kis-Babókáról, száraz, kedvetlen

bürokrata vagyok, méltóságos ur négyezeröttszáz forint fizetéssel, két eladó lánygyal, egy jogászfiúval és selyembe öltözködő asszonnyal a kik aza'att, a mig én Kis-Babókán fenem a kaszapengéjét, a Balaton mellett nyaralok. Mert ők sem tudnak arról, hogy én négy ezeröttszáz forintból földet is vásároltam, a mi nekem a legkedvezőbb ezen a világon.

A hivatalnok kiterjesztette a két karját és nekihevílt, boldogan kacagott, a fekete ember hüvösen szolt közbe:

— Azon nevezsz, hogy bolonddá tetél? Ez kiskorusag tóled — mondá szemrehányólag.

A száraz ember megkapta a kezét, aradozva folytatta:

— Édes jó Domokosom, hát — ugy nézek én ki, a ki ilyen szent dologból tréfát csinál?

A föld-szeretetből, a föld-imadásból, a miből a mi fajtánk valóságos kultuszt űz? Ugy voltam én is, mint te, a mikor már nem volt egy talpalatnyi földem, hogy még egyszer legyen.

Ugy epedtem, hogy szinte fájt. Álmatlan éjjeleken hanykolódtam a fekhelyemen. Mindent megpróbáltam. Egyezkedtem, ügynökökkel értekeztem a börtzére gondoltam. Ez nem ütött be. Rettenetes pechem volt. A vágy oly mértékben növekedett bennem, hogy beteggé tett. Ugy jártam sápadt, szenvedő arccal az emberek között a hivatalban. Ki tudta volna, hogy milyenek az én álmaim? Ki sejtette volna az én fájdalmas szerelmemet a föld után, a mi kicsuszott a lábam alól? Száraz rosszkedvű bürokratában!?? Hogy jelenkint, hirtelen, mint a sikoltás, egy kép szaladt a lelkem elé. Magamat látam, megöregedtem, botra

valóságnak megfelelően megmondani, mivel ezeket nem a saját hatalmuk megtartásának önző érdekei, hanem csupán az az akarat vezeti, hogy a kiegyezés létrehozása által a monarchia mind a két államának, de a koronának is érdekeit megóvják. Ugy hisszük, Ausztriában és Magyarországon úgy az uralkodó partok táborában, mint azokon kívül is akadnak ilyen férfiak.

A Wage bécsi hetilap érdekes interviwokat közölt a helyzetről. Az egyik Horánszky Nándorral folyt le, a ki a következőleg nyilatkozott:

— A helyzet ma annyira éles, hogy nehéz véleményt mondani a kiegyezési kérdéstről. Nevezetesen, hogy a tárgyalások kezdete óta semmi változás sem állott be. Reményem, hogy most valami eredmény fog a napvilágra jönni; örökké ez az állapot nem tarthat. — Hogy milyen alapon fog a kiegyezés létrejönni? Ez nagyon konkrét kérdés, a felelet nem lehet ilyen. Annyit elárulhatok, hogy ismét provizorium van a diskusszió előterében. Nagy súlyt helyezek Kallay ischli jelenletére. Ugy látszik, ott döntő határozatok hozatnak. Nézetünk szerint nekünk csak szeptemberben lesz alkalmunk az előterjesztésekkel foglalkozni; a nyilvánosság elé bajosan fog előbb valami kerülni. A 14. §. felől csak egy vélemény uralkodik, az, hogy az nem alkotmányos.

Hogy elfogadják-e a kiegyezést ezen az alapon? Valószínűleg nem. Határozottan meg nem mondhatom, mert én az ellenzékhez tartozom; hogy a többség miként gondolkozik, az más kérdés. De a kormány aligha talál erre többséget. Külömben úgy látom, hogy a kormány nem is foglalkozik ezzel a gondlattal.

— Létre jön-e a kiegyezés Ausztriával, ha ott az alkotmányt megszüntetik?

— Nem jön létre, ezt csak alkotmányos állammal lehet megkötöni. Ebben az esetben csak egy a lehetséges, a szerződés. Ezt minden állammal meg lehet kötni.

— Van-e a kormánynak a kiegyezési kérdésten többsége?

— Feltétlen többsége nincs. Attól függ, milyen lesz a kiegyezés vagy a szerződés. Ha ez jó, az egész Haz mellett van.

— Szó van arról, hogy Apponyt a miniszteriumban hívják. Igaz ez?

támaszkodva egy gyalogösvényen. Két oldalt a tenger aranykalaszokból a mik közt kanyarogva fut a keskeny gyalogösvény?! Hogy az a tenger az enyém és a föld is, a miből fakadt az élet, az enyém. Csak az enyém. Hogy ott én aratok és ha belemeritem kezem a buzába, mit a hadarókkal együtt cséplünk ki a szérün Csoma Mihály gazdurammal, az is enyém...

A száraz, kis ember elhallgatott. Elmélázva nézett maga elé, felült és járkálni kezdett a nagyteremben. Kívül már alkonyodott, a Kossuth utca tükrablakaiban visszatükröztek a nyári toilettek. Bejött a huszár és az esti lapokat odarakta a hosszú, vörösosztós asztalra. A hivatalnok felvette az egyiket és lapozgatott benne, közeledett és titokzatosan suttogta a fekete ember fülébe:

— Hogy újra olvashatom, hogy a buza ára hogyan áll, hogy újra érdeklődhetem!

A másik csak sohajtott és lemondólag intett a kezével.

A teremtését! Csak ezek az alkonyatok nem volnának, a mikor legmesszebb hallik a cséplőgép bugása! Egész ideig...

N. hivatalnok ragyogó arczával olvasta a buzaárakat és szenvedélyesen mondta:

— Az idén lemondok a deli sörözésről. És ha beleszakad is, még ebben az évben megcsinálom az alkut azzal a szomszéd paraszttal!

Külömben most nyáron üres a kaszinó és a termeken végig ásit az unalom.

Horánszky hallgatott erre a kérdésre. — Hat a kvóta fellemelését lehetségesnek tartja-e képviselő ur?

— Mi jut eszébe! Az teljesen ki van zárva. A kormány úgy is nagyon sokat engedte. További emelésnek nem szabad meg szavaztatni, mert az nem volna igazságos. Ha Magyarország fel is lendült, de nem a kvóta arányában, a mely nagyon magas. Né- pünk nagyon érdeklődik a kiegyezési kérdések iránt; a kormány nehezen boldogulna ebbe a kérdésben a nép akarata ellen. Az osztrák viszonyok a parlamenti események folytán nagyon szomorú állapotba jutottak, a monarchia kifele di-kreditáltatott, de ha a kvóta fellemelését követelik, nálunk is olyan állapotok lehetnek, mint Ausztriában.

— Mit szól képviselő ur Bánffyhoz ahhoz a felütést keltő nyilatkozathoz, hogy ő az utolsó alkotmányos miniszterelnök?

— Hallottam róla, de nem hiszem, hogy mondotta. Oka sem volt rá, hiszen nálunk rendezett viszonyok vannak.

A kvalifikáció.

Debreczen, aug. 8.

A miniszteriumokban most készítik elő azt az anyagot, amelyet a szept. 6-án összeülő törvényhozás fel fog dolgozni.

Ezek közé felvették, mint azt tegnapi számunkban megírtuk, a kvalifikációs törvény módosítását is. Egész helyesen. Ez a törvény nagyon rászorul a megváltoztatásra. Nem mér ugyanis egyenlő mértékkel. Míg a X. fizetési osztályba tartozó adóitstól is érettségi bizonyítványt kíván, addig miniszter főispán, tanfelügyelő lehet mindenki csak bírja a magyar kormánynak bizalmát, a melyet legjobban kortesszolgálatokkal lehet megszerzeni.

De midőn a törvény módosításának helyességét egyrésztől elismerjük, nem mondhatjuk ugyanazt másrészt időszerezéséről.

Sok és fontos feladat várakozik az összeülő országgyűlésre, amelyek a költségvetéssel együtt mértéken felül igénybe veszik a mi minden energia nélkül dolgozó beteg parlamentünknek munkaképességét.

Vám és kereskedelmi ügyünk végleges rendezését már nem odazhatjuk tovább, mert egész közgazdasági érdekünk függ ettől. Ugyanez áll bankügyünkről.

A kvóta kérdése is kezd már égető ügy lenni. Ebben a dologban is vagy megegyezésre kell jutnunk Ausztriával, de csak a régi alapon, vagy a kiegyezési törvény értelmében Ö Felsőháznak kell döntenie.

Országos törvénytarunkban is számos törvény vár a revizióra. Így az adóügy, a melynek még soká elodázása a magyar polgári középosztálynak teljesen elzülését eredményezné.

S éppen azért véleményünk szerint nem időszere ezt a fontos törvényt most revizió alá venni, mert könnyen megeshetik, hogy a kikorrigált törvény fuserabb munka lesz az eredetinel.

A körülmények és a miniszteriumból kiszivárgott vélemények legalább ezt látszanak sejtetni.

Tanrendszerünk szerint az általános műveltséget a középiskola van hivatva megadni. Tényleg azonban nem adja meg. Azért régóta tervbe van véve a középiskolák reformja. De a terv még nem megoldás. Előbb tehát egye- sítsük a klasszikus s realis irányt az egységes középiskolában és csak ezután módosítsuk a kvalifikációs törvényt, mert esztelen ember az, aki egy olyan épületet újból tetőz, a melynek a falai roskadozó felben vannak.

Az egységes középiskola mellett feltétlenül meg kell hagynunk a polgári iskolát. Csekély módosítással jelenlegi alakjában. Így mi kivennők a tanfelügyelők hatásköréből és a középiskolákkal egyenlő felügyelet alá helyeznők.

Nem ismeri az a polgári iskolák szerve- zetét, aki ez intézményt kicsinyelni vagy ócsárolni merészeli.

Szakképzett tanerők vezetése alatt a

klasszikaflológiától eltekintve ugyanazt a tan- anyagot dolgozza fel ez az iskola, mint a gimnázium és realiskola — talán szűkebb lére eresztve, de bizonyosan praktikusabb irányban. — A magyar és német nyelv és irodalomon kívül tárgyai ez iskolának a hazai és világtörténelem, az öt világrész földisméje, algebra, könyvvitel, vegy- és természettan, szóval mindaz, aminek ismerete az általános műveltséghez szükséges.

Eppen azért megérthetetlen az a pressio, amelyet a kvalifikációs törvény módo- sítása alkalmából a közoktatásügyi kormányra gyakorolnak a végből, hogy a polgári iskolai képesítést minél kevesebbre devalválják.

A polgári iskola előképzettség eddig utat nyitott a katonai es kereskedelmi, állatorvosi, gyógyszerészeti és alsóbb közigazgatási pályákhoz. — Kár volna ezt a kört meggondolatlanul és fontos ok nélkül szűkebbre venni.

Akik alaposan elvégezték ez iskolát és azután ambícióval és munkakedvvel léptek ki az élet pódiumára, azok ezeken az életpályá- kon eddigél mindenkor megállották helyüket és nem féltek a kritikától.

Ha az asyiliumoknak a produktumai, a melyek a középiskolák mindegyik fajtájából kerülnek ki, évenként feles számmal selejtesek- nek bizonyultak, az még nem elegendő ok arra, hogy ezért egy ilyen fontos tanügyi in- tézmenyt, minő a polgári iskola, kerülő uton a kvalifikációs törvény révén megfosszuk existenciájától, hogy azután végelgyengülés- ben magától vesszen el.

Mi tudjuk, állítjuk, hogy a kvalifikációs törvényt módosítani kell, de nem ha- bozunk kimondani, hogy ez most nem idősze- rű. Egyéb a dolgunk! Azután meg a reviziót elő kell készíteni a középiskolák reformjával. Csak ha az egységes középiskola meglez, a mely mellett a polgári iskolák intézménye ok- vetlenül meghagyandó, csak akkor lehet ezt a kérdést alaposan megoldani.

S a megoldásnál a kvalifikációnak nem a szigorítása, hanem egyetemes kötelezővé té- tele minden életpályára legyen a főelv.

Addig pedig becsljük meg és ne kicsi- nyeljük polgári iskoláinkat, a melyek nagy nemzeti missziót teljesítenek...

Angol-orosz háboru küszöbén.

Londonból, feltétlenül hiteles forrásból jelentik a berlini Tagblattnak, hogy Koppenha- gában e napokban dől el, rövidesen kitör-e az angol-orosz háboru, vagy elodázhatók-e még az élére állított differenciák. A konfliktus- magva a kínai kérdésben keresendő. Anglia féltékeny szemmel nézi azokat a nagy előnyö- ket, miket Oroszország Port-Arthur megszer- zésével és a vasutak kiépítésével Kinában már eddig is elért és aggódva nézi, mint ter- jeszkedik Oroszország a kelet-ázsiai vizeken. Oroszország minden egyes lépéssel, melye itt tesz, Anglia legvitalisabb érdekeit érinti és azért most már nemcsak az itt kivihető elő- nyök kerülnek szóba, hanem az is, hogy Ang- lia világalalmát a legnagyobb veszedelem fe- nyegeti.

Az ettől való félelemnek visszhangja volt az augusztus 2-ki éjjeli ülés az angol felsőház- ban, a mikor Kimberley lord interpellációjára a Salisbury nyomatékkal hangsúlyozta, hogy a britt kormány a kínai kormányt támogatni fogja az ellentállásban minden hatalomma szemben, — a mely aggresszív eljárás követne.

»Mi készek vagyunk ezt ismételni és esze- rint cselekedni« — mondotta Salisbury, kije- lentvén, hogy a mennyiben Oroszország egyen- lőtlen jogokban részesülne más hatalmakkal szemben, ez nagy sérelem volna Angliára nézve és ez ellen a végsőig kellene küzdenie. — »Erre a célra minden rendelkezésünkre álló hatalmi eszközzel törekedni fogunk.«

Ez oly világos hadüzenet volt, hogy Szt- Pétervárott lebetetlen volt félre érteni. Miután pedig Oroszország kínai képviselője kijelen- tette, hogy a szerződésileg részére biztosított előnyökből egy hajszályra sem tér el, a helyzet a két nagyhatalom közt úgy élére ál-

lott, hogy akár a mozgósítás is megkezdődhetett volna.

Egy nappal később, augusztus 4-én azt jelentette a táviró, hogy a dán királyné halálosan megbetegedett és hogy a walesi herceg nő, a dán királyné leánya Wight szigetéről egyenesen odautazott. Egy másik forrás pedig ugyanakkor azt hozta hírül, hogy a dán királyné az orosz anyaczárnéval sétakocsizást tett. Annak a magyarázata, hogy egy haldokló királyné hogyan sétakocsizhat, most jött meg Londonból.

Viktoria királyné megrettent Salisbury kijelentésétől s ő küldte el menyét Kopenhágába, hogy Európa anyósát, mint a hogy a dán királynét nevezik, ki az özvegy czárnénak anyja, rábírja az orosz czár haragja lecsillapítására.

Táviratok.

A kiegyezés.

Bécs, aug. 8. A »Debr.« ered. táv. Bánffy és Lukács ma visszatértek Budapestre. Hír szerint a tárgyalások nem vezettek végleges eredményre. Valótlanok azok a jelentések, hogy Bánffy Ischlbe szándékozik utazni, mert jelenleg nem forog fenn annak a szüksége, hogy ő Felsőéhez utazzék.

Bécs, aug. 8. A »Debr.« ered. táv. Góuchovszky külügyminiszter 4 heti szabadságából visszaérkezett Bécsbe. Tehát nem felel meg a valóságnak az a kombináció, hogy a minisztertanácsok miatt megszakította volna szabadságát és tért volna vissza.

Új bolgár ügynökség.

Sophia, aug. 8. A, Debr. ered. táv. Az orosz kormány beleegyezett, hogy Odessában egy bolgár kereskedelmi ügynökség álltassék fel. Ferdinánd bolgár fejedelem a fejedelem asszonyval és Boris trónörökösrel a szultán egyenes meghívására szeptember hó folyamán Konstantinápolyba érkeznek. Ott tartózkodása alatt szept. 20-án fogják felavatni a most épített bolgár templomot is. Az örmény patriarcha ormaniuma legutóbb a szultánhoz és a magas kormányhoz ujjal panaszt nyújtott be a kurdoknak Kis-Ázsia keresztyén lelkészeinek elkövetett fosztogatásai és egyéb kihágások miatt. A patriarcha ezen ügyekben lehető gyors orvoslást kér.

Vasuti szerencsétlenség.

Bécs, aug. 8. A »Debr.« ered. táv. Az államvasutak igazgatósága Bécsben a következő jelentés közzétételét kéri: Ma éjjel az I. sz. gyorsvonat, mely este 10 óra 20 perckor Bécsből Egerbe elindult, a 110 km. jelzőnél megállott, mert a vonat mozdonya használhatatlanná lett. Itt a bécs-prágai 111. postavonat, amelynek a gyorsvonatot a menetrend szerint Pusbachban kellett volna bevévnie és előre bocsátania, neki ment a megállott gyorsvonatnak. Ez alkalommal 6 utas és a gyorsvonat mozdonyvezetője súlyos, 21 utas és 4 kalauz könnyű sérülést szenvedett. Mindkét vonat több kocsija kisiklott. A vizsgálatot azonnal elrendelték.

A háború.

Washington, aug. 8. A Debr. ered. táv. Miles tábornok Porreeből táviratozott Alger hadügyminiszternek, hogy Ganayot pénteken gyenge ellentállás után elfoglalták.

New-York, aug. 8. A Debr. ered. táv. A Post-nak Pouciből f. hó 5-éről kelt távirata szerint Miles tábornok parancsot adott a tüzéségnek, hogy tegye meg az előkészületeket az egy idején előnyomulásra. Még a tőlény és podgyászokcsik megérkezésére vár-

nak, a közben lövőgyakorlatokat végeznek az új golyószórókkal, melyekkel Miles tábornok csapatai vannak ellátva.

Ugyancsak a Post-nak jelentik Fernandinezből, hogy a csapatok között, — miután Tampa mocsaras vidékén táboroztak, hagymáz ütött ki és a táborban levő csapatokat megtizedeléssel fenyegeti. Az orvosok remélik, hogy megszüntethetik a járványt.

Madrid, aug. 8. A Debr. ered. táv. A minisztertanács jóváhagyta az Egyesült Államok részéről javasolt békefeltételekre adandó válasz alapvonalait. Almedoroza herceg külügyminisztert megbízták, hogy szövegezze meg a választ. A választ holnap d. e. olvassák fel a minisztertanácsban.

A Fabra ügynökség jó forrásból arról értesül, hogy Spanyolország válasza valószínűleg nem fog alkalmat adni az Egyesült Államok viszonjására.

Eugenia császárnő állapota.

Páris, auguszt. 8. A mint a So'eil értesül Eugenia császárnő állapota, a ki jelenleg Plombièresben időzik, komoly aggodalomra ad okot.

Az új intendáns.

Budapest, aug. 8. A Debr. ered. táv. A hivatalos lap mai száma közli gróf K e g l e v i c h Istvánnak intendánsá kinevezését. A távozó Huszár Kálmán, volti intendáns szolgálatai elismerésül a Lipót-rend lovagkeresztjét kapta.

Budapesti áru és értéktőzsde.

— Reich Jenő és Társa jelentése. —

Távirati tudósítás.

aug. 8.

Határidőzlet.

Zárul 1 órakor.

Buza őszre	8.31
Tengeri júliusra	4.27
» augusztusra	4.92
Rozs őszre	6.50
Zab szeptemberre	5.35

Ertéktőzsde.

Zárul 1 órakor.

Osztrák hitelrészvény	363.10
Magyar »	397.25
Államvasuti	362.60

HIREK.

* **Somló Emma Debreczenben.** A debreczeniek büszkesége, a kis Somló Emma városunkban időzik. A nyár hátrelevő részét városunkban tölti. Szüleinél pihenni ki ama fáradtságokai, melyek egy rövid saison alatt hirtelen a magyar színészet büszkeségévé, legnagyobb csillagává tették. Az új szini evadban Somló Emma már nem tér vissza a Magyar Színházba, hol fényes karrierjét megkezdette. A Vígsház szerencsés kezű igazgatóságának sikerült őt elhódítania. A Lipót körüti fényes muzeahajlék lesz ezentul otthona ragyogó művészetének. A Herbertizmus járványa mellett bizonyít csupán, hogy nem a Nemzeti Színház gardájában, első sorban diszeleg. Somló Emma fényes művészetét azonban éze is homalyosította el. Neve már magában véze nem program, mely a Vígsháznak olyan niveau ad, melyre az ország »hivatalosan» első színházra csak irigységgel tekinthet föl.

* **Közigazgatási bizottság a megyén.** A vármegye közigazgatási bizottsága ma délelőtt a vármegyeháza nagytermében ülést tartott, melynek eredményéről legközelebb beszámolunk.

* **Letört virág.** Egy kedves gyermekkel ismét kevesebb azok száma, kik a szerető szülők reményét s boldogságát képezik őr. Fekete Gyuláné Böhm Maria leánya a 16 éves Erzsike — nincs többé. A gyászoló család — a következő gyászjelentést adta ki: Gyászba borult lelkünk minden fájdalma fölír a borzasztó csapásra, mely bennünket forrón szeretett E r z s i k é n k elhunytával lesújtott. A drága kis leány ártatlanul, tiszta lelkét korán visszakívánta a jóságos Ég. legyen meg az Ő szent akarata. Szombaton délután 7 órakor kinos és nehéz szenvedés után hunyta le szemeit örök álomra 16 éves korában. Felejthetetlen kishalottunk temetése a róm. kath. vallás szertartása szerint aug. hó 8-án d. u. 5 órakor lesz a Kölcsey-utca (Kis-szappanos-utca) 10 számú háztól. Az engesztelő szentmise aldozat a Szent-Anna-utcai róm. kath. templomban augusztus hó 11-én reggel 9 órakor fog az Eggek Urának bemutatni. Ugy a temetésre, mint a szentmise-aldozatra melyen szomorodott szívvel meghívjuk öszes barátainkat és jóismerőseinket. Debreczen, 1898. aug. 7. Bánatos anyja: özv. Galanthai Fekete Gyuláné Böhm Maria. Testvére: Fekete Bátor. Nagybátyjai: Dobronyi Ödön, nejevel. Fekete Janos, nejevel, Böhm József, nejevel. Nyugodjék békében a boldogságot adó örök hazában.

* **Meghívó.** A depr. ev. ref. egyházm. tanítótestület a f. évi rendes közgyűlését Kabán f. aug. hó 11-én tartja meg, melyre a tanügy barátait alulírott testületi elnök tisztelettel meghívja. Targyisorozat. 1. Megnyitás 2. Jelentése K. Kis P. János testületi jegyzőnek a karok ez évi működéséről. 3. Dulhazy-né kabai tanítóné értekezése. 4. Emlékezés gr. Tisza Lajosról. Tartja: Sági Lajos kabai tanító. 5. »Az enek és zene jelentősége a nép iskolai növendékeknek.« Buray János d. recskei tanítótól. 6. »Mátyás József bucsu-levele« az enek következtében szükségessé vált intézkedések. 7. Két nappal gyűlés előtt az elnök, séghez beadott indítványok. 8. Igazolások jegyzőkönyv hitelesítő kiküldése. jövő gyűlés helyének meghatározása. Kelt Derecskén 1898 aug. 6. tisztelettel Uray Gyula m. k. testületelnök.

* **Öngyilkos fiatal asszony.** A mézeshelek gyönyörűségeit megénekelték már a költők s igazán ritkaság számba megy ha akad oly emberpár, kik már a mézeshelek alatt is folytonos civakodásban és veszekedésben éljenek egymással. Ilyen kivételes házaspár volt T o r j á n Lajos s felesége. Az asszony a folytonos civakodásnak tegnap azzal akart véget vetni, hogy kötényével fekasztotta magát. A férj azonban még ideje korán észrevette nejeinek végzetes tettét s azonnal levágta. Az asszonyt kinek komolyabb baja nem történt a kórházba szállították.

* **Egy végrendelet.** E napokban érkezett meg a nagykalói ev. ref. egyház előjáróihoz a kir. járásbíró-ag végzése, mely arról értesíti, hogy Orbán K i s s Sára urnó, Nagy János debreczeni ügyvéd s nagykalói földbirtokos elhunyt neje, tekintélyes vagyonának egy jelentékeny részét, mintegy 8—10 ezer frtot végrendeletileg a n.-kalói ev. ref. egyháznak hagyományozta oly módon, hogy a hagyomány fele részének kamata a férj Nagy János halála után azonnal a szegény gyermekek felruházására s iskolai könyvekkel való ellátására fordíttassék; másik fele része

Szeressük egymást.

— Személyek: A poéta és a kisasszony. —
 A poéta: Végre együtt vagyunk. Két esztendői kitartó szerelemnek első gyümölcse. — Oh, ha tudná . . .
 A kisasszony (a poétával szemben ül): Oh, nagyon is tudom . . .
 A poéta: Mit tud? Hiszen még ki sem mondtam egészen.
 A kisasszony (a poéta modorát utánozva): Hogy nagyon, de nagyon szeret! Hogy szeret az örülésig, szeret a halálig.
 A poéta (természetes hangon): Persze! És miért tartja ezt olyan nevelésnek?
 A kisasszony (élenken): Nem, nem édesem! Ne higgye, hogy kikaczagom, ne gondolja, hogy gúnyt űzök legnemesebb érzelmeiből, de, istenem . . .
 A poéta (sürgötte): Nos, nos.
 A kisasszony (akadozva): Nem, nem ezt akartam mondani. Hanem . . . igen, tudja mit? (Félre.) Ah, nem merem ennek az ostobának megmondani.
 A poéta (szomorúan): Oh, tudom már! Ismét csak hiteget és ez a találka, reményeim paradicsoma . . .
 A kisasszony (közbevág): Oh, oh? Ez a találka az ön reményeinek paradicsomát nem tette tönkre. Sőt engedje meg, hogy bevalljam: nagyon is rokonszenvezek önnek.
 A poéta (áradozva): Ah, mennyei üdvösség! Nem hiába irtam meg tehát az éjjel ezt a legujabb költeményt. (Bele akar fogni).
 A kisasszony (magában): Már ismét azok a versek! Oh, a gyáva szerelme! (Fenn, kelletlenül :) Nos hát olvassa!
 A poéta (keserűen): Talán nem szívesen hallgatja? Oh, akkor.
 A kisasszony (hangját hirtelen megváltoztatva): Dehogyan is nem! Rajongok a költőért. Hiszen van-e magasabb érzelmi, mint hallgatni az ön szerelemtől megittasult Muzsáját?
 A poéta (örömmel): Tehát a czime: „Maganyban.” (Páthoszszal szaval).
 A kisasszony (unottan hallgatja; tapsol): Ah, bravó, jaj de szép!
 A poéta (a sikertől felbátorodva): És most angyalom, szeressük egymást!
 A kisasszony (örömmel): Szeressük egymást!
 A poéta (nagy zavarban) Milyen derűten mosolyog le a hold; milyen titokzatos minden körülünk!
 A kisasszony (ismét unatkozva): Igen igen.
 A poéta! No, de édesem ne legyen olyan bágyatag! Szeressük egymást!
 A kisasszony: Hat jól van, szeressük egymást! (Észrevétlenül közelebb tolja a székét.)
 A poéta (Félénken a kisasszony kezéhez nyúl és azt lagyan simogatja, beczezi): Ha meggondolom, milyen boldog vagyok! És maga?
 A kisasszony (halkan): Én is.
 A poéta: És ha elgondolom, milyen boldogok leszünk akkor, ha szeretjük egymást! . . .
 A kisasszony (félre, sóhaj): Még mindig csak itt tart? Remegve közelebb tolja a székét.)
 A poéta (szeliden): Én elviszem magát messze messze, a hol csak dalos madarak énekelnek és illatos virágok pompáznak és nem fog tudni szerelmünkről senki senki . . . csak mi ketten s végtelenül szeretjük egymást.
 A kisasszony (félre lázasan): Borzasztó! (Fenn): Hát itt nem szerethet? Nem bánom, ha mindjárt most, akár . . . nem bánom . . . ha a kezemet meg . . . igen meg . . . megcsókolja.
 A poéta (tulbaldogan) Ah egyetlen szerelmem!
 (A kisasszony izgatottan közelebb tolja a székét.)
 A poéta (folytatva): És így kettecskén éldegélve, nem fogunk cserélni senkivel. Nem bizony! Nos, hát szeressük egymást!
 A kisasszony: Ej még mindig! (Félre):

Istenem, milyen unalmas! (Fenn) Most pedig ünnepélyesen megengedem, hogy (elcsuklik majd folytatja) megcsókoljon! (Mutatja): itt itt!

A poéta (felhevülve): Ez legyen a szénkapocs! (Megcsókolja, félre): Jaj beh könnyen megy! Nem is hittem volna!

A kisasszony: Most már úgy hiszem, bebizonyítottam, hogy szeretem. Most magán van a sor!

A poéta (zavarban): Istenem, hát nem adtam már számtalanszor tanujelét hő szerelmemnek? Ha kívánja, hogy ne szeressem, hát nem szeretem, csakhogy — szerethessem!

A kisasszony (türelmetlenül): Ugyan, ne szavaljon már annyit, hanem komolyan szeressük egymást!

A poéta (lelkedve): Ah, ezer örömmel! Szeressük egymást! (Zavartan, nézdegéli a cipője hegyét.)

A kisasszony (Félre): Hiába, evvel ma nem megyek semmire! (Fenn): Majd máskor! A viszontlátásra!

A poéta: Ah, már vége volna? (Félre): Mikor már úgy belejöttünk?

A kisasszony (arczába lepyint, nevetve): Menjen, maga csacsi!

A poéta: Mikor találkozunk újra?

A kisasszony: Akár holnap, ilyenkor!

A poéta: Ah, szívem! Akkorára már meglesz az a költeményem is, melynek ezt a címet adom: „Szeressük egymást!”

Förgeteg.

Bismarck és a szirének.

Heine mondta egyszer, hogy a filigrán francia nők csak azért születnek, hogy mint szirének a hatalmas germán férfiakat elnyeljék.

A francia nők azonban nemcsak a »Dalkönyv«-nek szerzőjére voltak ily rendkívüli hatással, hanem Bismarckra, az elhunyt vaskancellarra is. Bismarcknak nem voltak ugyan kalandjai, de azért sürün megfigyelte a nőket és főnmaradtak elmés megjegyzései a különböző nemzetek asszonyairól.

Hazájában a drezdai nők tetszettek neki a legjobban. Drezdában — mondotta egyszer — a szép lányok minden bokorban teremnek. A német hölgyek mellett legjobban bámulta az oroszokat, úgy, hogy midőn 1862-ben Párisba ment es szöba került Eugénia császárné, azt mondta:

— Ő egyike a legszentebb nőknek, akiket valaha láttam, dacára Szent Pétervárnak!

De mentől tovább időzött Párisban, annál nagyobb lelkesedéssel beszélt a francia nőkről. Halljuk csak, mit ír róluk feleségének és Arnim asszonynak:

»A párisi nők nem szépek a szó klaszszikus értelmében, de minden mozdulatok elragadó bájos. A csunya dolgok is megszépülnek, ha tőlük látjuk és mint királynők járnak kelnek krinolinban és pongyolában egyaránt. Mily nevelésesegek velük szemben a mi bourgeoisbeli asszonyaink, vagy más tanácsosnőink! Aztán sokkal egyénibbek, mint más nők és lényük elevensége engem is megdöbbentett csak úgy, miut Moltket. Az idegennek nem is könnyű őket hamarosan megismerni . . .

Bismarck subitiss megfigyelő volt. Leveleiben apróra leírta a párisi nők szokásait ruházatát — sőt toilette titkait is — hajviseletüket, piczi lábaikat, jól gondozott kezüket, toilette- és konyha-budgetjüket. De mint jó német hozzáteszi hogy még sem izlett neki semmi sem oly jól, mint a neje és a német asszonyok főzje.

— Soha gazdagabb disztribúciókat — mondja Bismarck — nem láttam, mint 1851-ben Frankfurtban, de valamennyinek a pezsgőjé-
 től sem lehetett úgy becsipni, mint a francia nőktől.

gőjé-
 től sem lehetett úgy becsipni, mint a francia nőktől.

És párisi benyomásai alatt a francia nők detronizáltak szívében az oroszokat.

Olvasva Bismarck lelkes nyilatkozatait a »parisienne«-ról, eszünkbe jutnak Mérimée Prosper finom aperçus-i, amelyeket papírra vetett, amikor egy szép comtesse párnáján meglátta egy Teutonnak a himzett arczképet: annak szimbolumául hogy a francia grófnő a rózsalánczain fogva tartja a németet.

És igazak a Heine fönt idézett szavai is: a francia szirének csak azért születtek hogy a hatalmas germán férfiakat elnyeljek.

De a mig Bismarck élt, még sem nyeltek el őket . . .

Ismét új fegyverek.

A nyolczvanas években, midőn egész Európa ismétlő fegyverekkel látta el hadseregét, Oroszország megtartotta régi hátultöltő fegyvereit s várakozott, mig alkalmas fegyvert talál, melylyel hadseregét felfegyverezze!

Mily igaza volt akkor Oroszországnak, azt megmutatta a jövő.

A néhány évi várakozás után beszerzett három vonalas ismétlő fegyver még most is ez a legjobb fegyvere Erópnának.

Ausztria-Magyarország e téren teljes ellentétben áll Oroszországgal. Nálunk a fegyver beszerzéseket minden alkalommal elhamarkodták, amit aztán milliókkal kellett megfizetni.

A porosz háboru után a régi rozszant Wenel puskákat alakították át hátultöltő fegyverekké, mind a mellett, hogy ezeknek a fegyvereknek a minősége már nem volt olyan jó, hogy az átalakításra egyáltalában alkalmasok lettek volna.

Néhány hónap mulva ismét újabb fegyvereket kellett beszerezni. Az akkor beérkezett tus-závárral bírókat nem fogadtak el, minthogy nem voltak a »régí osztrák sárkánnyal« (altösterreichischer Hammer) el látva.

Ez a tradicionális sárkány volí azután az oka, hogy a nyolczvanas években a még mindig jó karban levő Werndl-fegyvereket nem lehetett ismétlő puskáká átalakítani, mig más államokban, ahol a tuszavár behozatala nem ütközött tradíciókba, ezt megtehették.

1886-ban a hadügyminiszterium az új Mannlicher fegyvereket 11 mm.-es kaliberrel rendelte meg, mind a mellett, hogy akkor már a kiskaliberű fegyverek előnye el volt ismerve a nagykaliberűek felett. Sőt Svájcban tetek is kísérleteket 7 mmes fegyverekkel és ezek tökéletesen be is váltak.

A főfegyverzést megkezdték, de alig osztották ki az újonnan gyártott 11 mm.-es fegyvereket a XIII. és IX. hadtesteknél, midőn a nagykaliberű fegyverek gyártását be kellett szüntetni és a 8 mm.-es fegyverek készítését elrendelni.

Midőn 3 évvel ezelőtt Krieghammer hadügyminiszter 20 millió forint áru Mannlicher fegyvert akart beszerezni és erre a delegációk »bizalmas« ülésén rendkívüli hitelt kért, a közvélemény az előbb elmondottakat, a fegyvertékniika fejlődését és a legujabb kísérleteket figyelembe véve rosszalta a magyaranyu fegyverbeszerzéseket.

A közös hadügyminiszter jelentésében azonban a következőleg nyugtatta meg a delegációkat:

A közel jövőben új fegyverrel való felgyezés ki van zárva, mert a megtörtént vizsgálat és tapasztalatok tanítják, hogy erre szükség nincsen, minek folytán belátható idő-kig ez irányban újítás nem fog történni.

A Magyar Hírlap 1895. jun. 23-iki számában a hadügyminiszter e kijelentésére a következőket feleli:

„Nem ismerjük a közös hadügyminiszter időszámítását, nem tudjuk; mit ért a »köz-eljövő« vagy a belátható idő alatt, de annyit mondhatunk, hogy ha Krieghammernek az a véleménye, hogy újabb fegyverek beszerzése évekig elodázható, úgy ezen állításával a fegyvertudomány terén való járátlan-ságát bizonyítja be.

Ha a 20.027.700 forintnyi hitelt továbbra is 1.800.000 forintos részletekben akarja a hadügyminiszter felhasználni, úgy ez 12 évig fog tartani — és ezt nevezi Krieghammer »belátható időnek.« — A technika jelenlegi fejlettségénél fogva nem lehet tudni, hogy milyen átalakításokra lesz hadseregünk fegyverzetének csak 2—3 év múlva is szüksége.

Ezt írta a Magyar Hírlap három év előtt és ez be is teljesedett. Alig néhány hónappal a hadügyminiszter előbb említett kijelentése után a műszaki katonai bizottság egy újabb fegyvermintát dolgozott ki, melyet a steyr-i és a magyar fegyvergyárnak megküldtek kidolgozás végett. A magyar fegyvergyár az új mintán a gyszög rugón egy újítást ajánlott, a melyet illetékes helyen el is fogadtak. — Az új mintájú fegyverek közül 150 darabot három hadtest között még az 1899-ik év tavaszán gyakorlati kipróbálás végett ki is osztottak.

Az új fegyver mindössze 3,30 kilogramm súlyval bír, tehát 1,10 kilogrammallyal könnyebb az 1888-iki mintájú fegyvernél. A fegyver egy egészen a cső torkáig terjed. A zár pedig a lovassági karabélyával azonos. A fegyverhez tartozó szurony jóval rövidebb és vékonyabb a mostaninál.

Miután a fegyverek gyakorlatilag beváltak a király 1896. nov. 22. kelti rendeletével meghagyta, hogy pótlásként az új fegyvereket gyártásuk. Most pedig, mint a hadsereg rendeleti lapja jelenti, a 95. mintájú fegyverek bevezetését végleg elrendelték.

Az új fegyverek, ha fokozatosan gyártják is őket, ismét 30—40 millióba kerülnek.

A fátyolos hölgy.

A Siecle egyik munkatársa igen érdekes beszélgetést folytatott Esterházy Keresztélyvel, Walsin-Esterházy őrnagy unokatestvérével. A beszélgetésből a következők részét közlöm:

— Walsin-Esterházy őrnagyemem használt fel arra, hogy közte és Paty du Clam között az érintkezést közvetítem. Eleintén az őrnagy szeretője, a Pays-leány volt a közvetítő, de ez a leány nagyon feltűnt és így engem kértek föl hireik és leveleik közvetítésére. Paty du Clam különösen akkor érintkezett Walsin-Esterházyval, mikor a katonai törvényszék sz. u'öbbinak ügyét tárgyalta. Minden este hol az egyik, hol a másik utcában találkoztak, nagyon sürgős esetekben Paty du Clam lakása volt a találkozás helye.

Méline és Billot kezdetben hajlandók voltak a Dreyfus-pórt revideáltatni, de később elállottak ettől a szándékuktól. Legveszedelmesebb embernek látszott Piquart, kit mindenáron ártalmatlanná kellett tenni. Az ő tönkretételére gondolták ki a hamisított táviratokat.

Azt a táviratot, melyen Esparanza volt aláírva, Paty du Clam diktálta a Pays-leánynak; minthogy azonban a címbe helyesírási hiba csuszott (a Piquart névből a c betű kimaradt), Paty du Clam újra lediktálta a táviratot. A másik táviratot, melyen Blanche volt aláírva, Walsin-Esterházy adta postára.

A fátyolos hölgy a mesék országába tartozik, Walsin-Esterházy ezt a mesét a vizsgálat során Pellieux tábornokkal is el akarta hitetni s amikor a tábornok azt követelte tőle, hogy mutasson neki ettől a fátyolos hölgytől való leveleket, Walsin-Esterházy Paty du Clam segítségével irógépen elkészített néhány levelet. A megmentő okiratot maga Paty du Clam éjnek idején borítékban adta át Walsin-Esterházynek. Utolsó találkozásuk Paty du Clam lakásán volt.

Walsin-Esterházy az ügyében beállott fordulat miatt elveszve hitte magát és Keresztély gróffal levelet küldött Paty du Clamnak, a melyben azt követelte, hogy a fenyegető veszedelemből rántsák ki, mert ha ezt nem teszi meg, öngyilkosságot fog elkövetni. Előbb azonban nyilvánosságra fogja hozni Paty du Clam leveleit.

Erre Paty du Clam így kiáltott fel: — Ez már mégis sok! Hisz ez valóságos zsarolás! Így hálálja meg nekem ez az ember azt a sok jót, a mit velem tettem! De meg fogja keserülni, hogy engem, ártatlan embert, tönkre akar tenni! Elmegyek fölébb-valómhoz és mindent elmondok neki.

Esterházy Keresztély azzal fejezi be előadását, hogy ettől az időtől fogva nem látta Paty du Clamot.

Esterházy Keresztély még azt is mondta: — Unokafivérem, az őrnagy bevallotta nekem, hogy a Dixi jelű cikkeket ő írta a Libre Paroleba. Az anyagot ehhez Paty du Clam szolgáltatta és ő kívánta, hogy a Dixi-cikkek megjelenjenek.

Ezután kimerítően elmesélte a Sparanza és Blanche táviratok hamisításának történetét. Paty du Clamé volt ennek a hamisításnak is az ötlete; Piquart kompromittálása volt a cél.

A fátyolos hölgy leveleinek idején még Pellieux tábornok vezette a vizsgálatot Esterházy ellen. A tábornok arra kérte az őrnagyot, hogy adja át a fátyolos hölgy leveleit. Walsin-Esterházynek ki kellett találnia a fátyolos hölgy történetét, hogy a titkos akta eredetét megmagyarázza. Esterházy megígérte, hogy másnap elhozza a levelet s természetesen, meg kellett teremtenie a levelet.

Esterházy azt mondta, hogy gépirással írjam meg a leveleket. Két levelet diktált. Az egyiknek tartalma körülbelül ez volt:

»Ma este hat órakor a Myntmartre templomnál. Vigyázzon, hogy ne kövessék.

Ezután a találkozás helyéül a Sándor hidat tüzték ki.

Esterházy átadta ezeket a leveleket Pellieux tábornoknak, aki azt mondta, hogy a Montmartre-templomhoz igért találkozót tartsa be, de Esterházy azzal bujt ki, hogy kár elmenni, mert a hölgy nem fog eljönni, attól fél, hogy D r e y f u s Mathieu kéme követi.

A mentő-okiratot Esterházy Keresztély a kövdtkezőket mondta:

Du Paty de Clam adta át ezt az okiratot Esterházy őrnagynak.

Az őrnagy erre vonatkozólag úgy nyilatkozott hogy Paty de Clam neki Pays aszszonynak találkozót adott az Invalidus domnál.

— Fegyvert kellett szereznem arra, hogy ártatlanságom bebizonyosodjék. Paty adta nekem az okmányt, de megiltotta, hogy beletekintsek — mondta Esterházy, aki azután az okmányt úgy, ahogy vette, átadta a hadügyminisztériumnak. Már késő éjszaka volt. A minisztérium zárva volt s Esterházy az okmányt a minisztérium levélszekrényébe dobta. Az írás tartalmát természetesen nem tudta. Mikor Pellieux az okmány tartalmáról kérdezősködött, E s z t e r h á z y nem tudott erre válaszolni.

Esterházy Keresztély azt mondja, hogy mindezt esküvel bevallotta a vizsgálóbíró-nak is.

Páris, aug. 5.

A semmitűszék elvetette Zola semmisségi panaszát a versaillesi esküdtűszék határozatai ellen.

Páris, aug. 6.

A vádtanács kimondta, hogy Bertulus vizsgálóbíró illetéktelen a vizsgálat vezetésére mindazokra a gyanúsításokra nézve, melyeket du Paty de Clam ezredest vádolják. Leb-lois ügyvéd és Pellieux tábornok megjelentek ma d. e. Fabre vizsgálóbírónál. Fabre délután a hadügyminiszterhez ment. Judet hosszabb levelet írt a köztársasági ügyészhez, amelyben azt kívánja, hogy haladéktalanul indítsák meg a vizsgálatot a hamisítási vád ügyében, amelyet Labori emelt ellene.

KÖZGAZDASÁG

Sertésvásár.

aug. 6.

Kőbányai sertéspiacz. Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felüli súlyban 59—59 krajczárig, közép (pkint 240—260 — kilogramm súlyban) 59—60½ krajczár Könnyű (páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban) 59—60½ krajczár/árig.

Sertéslétszám: 1898. évi aug. 4-én — volt készlet 45.425 darab, 1898 aug hónap 5-én felhajtott 452 drb, 1898 au8 hónap 5-én napján elszállított 641 darab 1898 aug. hó 6-ik napjára maradt készletben 45.236 darab. — A hizott sertés üzlet-irányzata csöndes.

Budapesti gabonatözsde.

aug. 6.

készáruüzlet hivatalos árjegyzései a következők

Búza	kilós	Ar 100 klg.	kilós	Ar 100 klg
Bánsági ó	76	—	80	00,00—00,00
» »	77	—	81	00,00—00,00
» »	78	—	82	—
Tiszavidéki ó	79	9,40—9,45	—	9,85—9,90
» »	76	9,50—9,55	80	—00,00
» »	77	9,60—9,70	81	00,00—
Festvidéki ó	78	9,70—9,80	82	9,80—9,85
» »	79	9,45—9,50	—	—00—0,00
» »	79	9,45—9,50	80	—
Fehérmegyei ó	76	9,55—9,65	81	9,85—9,90
» »	78	9,70—9,75	82	—
» »	79	9,40—9,45	—	—
Bácskai ó	76	9,50—9,55	80	00,00—
» »	77	9,60—9,70	81	0000—
» »	78	—	82	00,00—00,00
Észak magy	79	—	—	—
» »	78	—	80	—
» »	79	—	81	—

	Min. hekt.-ben	Ar kilogram
Rozs elsőrendű új	70—72	7,10 7,15
» másodrendű »	—	6,95 7,—
Árpa takarmánynak »	60—62	5,30 5,85
» égetni való »	62—64	—
» serfözdei »	64—66	—
Zab » » » új	39—41	5,60 5,85
Tengeri bánsági » új	—	5,60 5,05
» más nemű »	—	12,30 12,60
Repce bánsági	—	—

Nyilt-tér.

Borivóknak, kik a bort savanyvizűvel sze-retik vegyíteni, mindenek előtt »

MATTONI-FELD

GISSHÜBLER

legújabb öngyógyos

• SAVANYÚ-KÜT

ajánlható. E víz közömbösíti a bor savát és az italnak felette kellemes, ingerlő mellékhat ad, annélkül, hogy azt feketére festené.

VASUTI MENETREND.

1898. m. ájus hó 1-től.
(Egységes vasuti zóna-idő szerint.)

Debreczenből indul:	ó. p.
Budapest felé (gyorsvonat)	reg. 9 01
Budapest—Nagyvárad felé	d. u. 12 36
Budapest—Nagyvárad felé	este 10 27
P.-Ladány—Nagyvárad felé*)	d. u. 3 37
P.-Ladányig (minden kedden)	déli 12 —
Csak P.-Ladányig vegyes vonat	este 8 15
M.-Sziget felé (gyorsvonat)	d. u. 5 32
Szatmár—M.-Sziget felé	d. u. 3 56
Szatmár—M.-Sziget felé	este 6 55
Szatmár—M.-Sziget felé	éjjel 3 —
Szatmár—M.-Sziget felé	este 8 20
Miskolcz—Kassa felé	reg. 8 25
Miskolcz—Kassa felé	este 7 05
Szerencs-S.-A.-Ujhely-Kassa felé	d. u. 4 01
H.-Böszörmény—	m. á. v.-től reg. 5 28
B.-Sz.-Mihály felé	vásártérről reg. 5 51
.	m. á. v.-től d. u. 4 06
.	vásártérről d. u. 4 15
.	m. á. v.-től d. e. 11 20
Füzes-Abony felé (m. á. v. ról)	vásártérről d. e. 11 29
.	reg. 4 42
.	(vásártérről)
.	reg. 5 —
*) P.-Ladánytól gyorsvonat.	
Ohat-Köcs-Polgár felé m. á. v.-től	d. u. 4 16
.	vásártérről d. u. 4 27
Derecske—Nagy-Léta felé	reg. 8 35
Derecske—Nagy-Léta felé	d. u. 4 21
Debreczenbe érkezik:	
Budapest—Nagyvárad felől	d. u. 3 36
Budapest—Nagyvárad felől gy.-v.	este 6 50
Budapest—Nagyvárad felől	éjjel 2 40
Nagyvárad—P.-Ladány felől	reg. 7 40
Csak P.-Ladánytól	reg. 5 14
M.-Sziget—Szatmár felől	este 10 12
M.-Sziget—Szatmár felől	d. u. 12 16
M.-Sziget felől (gyorsvonat)	este 8 54
M.-Sziget felől	este 6 54
Csak Szatmárról	reg. 7 51
Kassa—Miskolcz felől	reg. 8 07
Kassa-S.-A.-Ujhely-Szerencs felől déli	déli 12 21
Kassa—Miskolcz felől	este 7 57

Mintegy 200 katasztrális hold prima homokbirtok, Debreczen környékén, közel a városhoz, a melyből 25, esetleg 30 hold kitünő fekvésű szőlőtelepnek legalkalmasabb, igen olcsó áron és kedvező feltételek mellett eladó. Értekezhetni Turai Farkas irodájában, Miklós-utca, Turai-udvar.

8039
1898.

Ló és szarvasmarha eladás.

A város törzsménéséből és a gazdasági törzsgulyából kiselejtezett és számfelletti kancza és herélt lovak és tehének eladása elrendeltetvén, értesítetnek a vémi szándékozók, hogy a **lovak f. évi augusztus hó 14-én, a szarvasmarhák pedig f. évi augusztus hó 15-én délelőtt 9 órakor** a ló-, illetve a baromvásártéren fognak árverés útján eladatni.

A lovak és szarvasmarhák a város epreskerti telepen bármikor megtekinthetők.

Debreczen, 1898. augusztus hó 4-én.

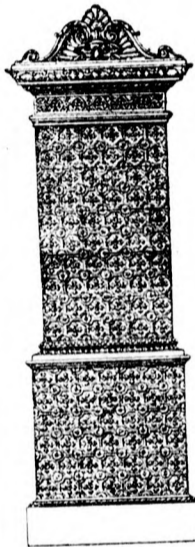
A városi tanács.

Kiadó bolt.

A Nagy-Csapó-utca elején, a Csizmadia-szinnel szemben, a Zenede-épület alatti sarok helyen lévő **bolt kiadó**, ez jelenleg hentes üzlet, jó forgalmu hely, hol állandóan kenyér, zöldség s egyéb piac van s Debreczennek egyik legnagyobb, legélénkebb helye, akár hentes üzletnek, berendezéssel is, akár más üzletnek is alkalmas, tágas bolthelyiség jutányosan kiadó s azonnal átvehető.

Ertekezni lehet ugyanott a tulajdonossal.

Az eperjesi Népbank Kályhagyára

ajánlja tiszta fehér és **teljesen tűzálló** anyagból készült fehér, továbbá színes, ó-német, chamois és majolika

cserepkályháit

valamint **diszes kandallóit, kandallós kályháit és takaréktűzhelyeit**, melyek ez iparágban elsőrangot foglalnak el és számos elsőrendű kitüntetésben része ülték.

Jutányos árak mellett

a legszolidabb és legpontosabb kivitel biztosítatik.

A **kályhák felállítását** a saját kipróbált szakavatott állítóink végzik.

Egész épületek kályhaberendezését tetemes árengedménnyel vállaljuk el.

☞ **Főraktár Eperjesen.** ☜

Bizományi és mintaraktár DEBRECZENBEN

KOVÁCS GYULA vaskereskedő urnál

Nagy-uj-utca szegletén, a Bika szálloda mellett.

Kész felállított minta kályháink ugyanott megtekinthetők s a raktárból kiválasztott kályhák kívánatra azonnal felállíthatnak.

Az általam leggondosabban összeállított, tekintélyes orvosok által ajánlott és jónak talált vegytiszta

☞ **SÓSBORSZESZ** ☜

mely már eddig is igen nagy elterjedtségnek örvend, kapható minden fűszerüzletben, valamint gyógyszerüzletben.

Ára egy kis üvegnek 45 kr., nagy üvegnek 90 krajczár.

☞ Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek. ☜

☞ **Használati utasítással ellátott könyvecske minden üveggel ingyen adatik** ☜

TÓTH BÉLA

gyógyszertára és illatszertár DEBRECZENBEN, (Tiszapalota.)

